



طرح تحول نظام سلامت در

حوزه بهداشت

مکعب PHC



اهداف

۱. افزایش سطح سلامت جمعیت هدف
 ۲. افزایش عادلانه سطح دسترسی به خدمات سلامت
 ۳. افزایش کیفیت ارائه خدمات
 ۴. افزایش رضایتمندی
 ۵. افزایش مشارکت منصفانه در تامین مالی خدمات
 ۶. افزایش کارایی و حرکت به سمت مدیریت منابع
- معاونت بهداشت



ارکان اجرایی و وظایف

این برنامه یکی از برنامه های تحول در حوزه بهداشت است. برای اجرایی کردن برنامه های تحول در حوزه بهداشت، ارکان اجرایی و وظایفی در نظر گرفته شده که به قرار زیر است:

معاونت بهداشت



مراقبت‌های سلامت به صورت فعال و در دو سطح در اختیار افراد تحت پوشش گذاشته می‌شود:

- سطح اول (پایگاه سلامت): شامل خدمات /مراقبت های اولیه سلامت فردی است. خدمات فرد محور شامل: پیشگیری و آموزش سلامت فردی، ارائه مراقبت به تمام گروه های سنی در هر دو جنس براساس بسته خدمت، غربالگری جامعه تحت پوشش از نظر بیماری های هدف، ارجاع افراد دارای عامل خطر یا بیمار به پزشک مستقر در مرکز سلامت جامعه، تدبیر فوریت‌ها، مدیریت افراد تحت پوشش و ترویج سلامت است.
- پایگاه های بهداشت موجود به پایگاه های سلامت تبدیل می شوند.
- بسته خدمات سطح اول توسط مراقب سلامت خانواده مستقر در پایگاه سلامت ارائه می شود
- این دسته از خدمات با اولویت برون‌سپاری و خرید خدمت از بخش غیردولتی فراهم و ارائه می گردد. در صورت نبود داوطلب برای واگذاری ارائه خدمات در بخش غیردولتی، باید خدمات از طریق بخش دولتی ارائه شود.

شرح برنامه :

- سطح دوم (مراکز سلامت جامعه): با تبدیل مرکز بهداشتی درمانی موجود در منطقه پذیرای ارجاعات افقی از پایگاه های سلامت تحت پوشش خود خواهند بود.
- خدمات مشاوره ای توسط کارشناس تغذیه و رژیم درمانی؛ کارشناس روانشناسی به موارد ارجاعی از پایگاه سلامت ارائه می شود.
- خدمات درمانی و مراقبت از بیماران / دارندگان عامل خطر بیماری های هدف توسط پزشک ارائه می شود.
- سایر خدمات سلامت مانند خدمات دارویی، آزمایشات نیز در مرکز سلامت جامعه و در صورت نیاز توسط موسسات دولتی و غیردولتی موجود در محل ارائه می شوند.
- خدمات تصویر برداری های پزشکی با استفاده از موسسات دولتی و غیردولتی موجود در محل تامین و ارائه خواهد شد.
- افراد در صورت نیاز و صلاحدید پزشک، به بیمارستان ارجاع داده می شوند.

بسته خدمات سلامت سطح اول

- ▶ **بسته شماره یک:** خدمات خودمراقبتی (موقعیت های محل زندگی ، کار ، تحصیل ، تفریح و عبادت و رسانه ها از طریق داوطلبان سلامت و با هدایت کارشناس مراقب سلامت خانواده ارایه می شود
- ▶ **بسته شماره دو:** غربالگری هدفمند و شناسایی زودرس عوامل خطر و بیماری ها (صدور کارت سلامت ایرانیان) توسط مراقب سلامت خانواده و ارجاع به پزشک عمومی در محدوده جمعیت تحت پوشش
- ▶ **بسته شماره ۳:** ارزیابی کامل ، تشخیص و شروع درمان بیماری های مزمن ، طراحی برنامه مراقبت مستمر از بیماران ، مدیریت ارجاع بیماران ، درمان بیماری های شایع و فصلی
- ▶ **بسته شماره ۴:** خدمات مراقبت از سلامت مادر باردار، شیرده، کودک و نوجوان، جوان ، میانسال و سالمند
- ▶ **بسته شماره ۵:** مشاوره و مراقبت روانشناختی [رفتاردرمانی] از جمعیت تحت پوشش برای موارد شناسایی شده پزشک مرکز و همکاری مشترک در بسته شماره یک (ترک دخانیات ، مشاوره و مراقبت از بیماران افسرده و مضطرب ، مهارت های زندگی و والدی)
- ▶ **بسته شماره ۶:** مشاوره و مراقبت از رژیم غذایی و تحرک فیزیکی جمعیت تحت پوشش برای موارد شناسایی شده پزشک مرکز و همکاری مشترک در بسته شماره یک
- ▶ **بسته شماره ۷:** مشاوره ، مراقبت اجتماعی و ارجاع سطح دو برای موارد شناسایی شده مراقب سلامت و پزشک مرکز و همکاری مشترک در بسته شماره یک
- ▶ **بسته شماره ۸:** خدمات حفظ و ارتقای نظام مدیریت بیماری های واگیر
- ▶ **بسته شماره ۹:** خدمات سلامت دهان و دندان
- ▶ **بسته شماره ۱۰:** خدمات سلامت محیط و کار
- ▶ **بسته شماره ۱۱:** خدمات سلامت در حوادث و بلایا





پایگاه سلامت به ازای ۱۲۵۰۰ نفر جمعیت

ارجاع به پزشک
(کاهش خطر)



شروع درمان و برنامه
مراقبت :

فشار خون ، چربی خون
دیابت ، دخانیات ، چاقی
افسردگی ، آسم و COPD
و ...

ارائه بسته خدمات جامع

سلامت شامل:

- مراقبت مادر باردار و شیرده
- مراقبت باروری سالم
- مراقبت کودک زیر ۵ سال
- مراقبت نوجوانان و مدارس
- مراقبت جوانان و میانسالان
- مراقبت سالمندان
- غربالگری و شناسایی
- زودرس عوامل خطر و بیماری
- صدور کارت سلامت

مراقب سلامت خانواده
۱ نفر برای ۱۰۰۰ خانوار
(کاردان / کارشناس های
بهداشت عمومی،
خانواده، بیماریها، ماما)

سرشماری و
فراخوان
جمعیت

الگوی پایگاه سلامت در طرح تحول بهداشت



وظایف مراقب سلامت

▶ مراقب سلامت خانواده: فردی است که سابقه تحصیلی و حرفه ای در حیطه های بهداشت خانواده؛ بهداشت عمومی؛ پرستاری؛ مامایی و مبارزه با بیماریها دارد که پس از طی دوره ۱۲۰ ساعته (حدوداً ۱ ماه کاری) به فردی چند پیشه به نام "مراقب سلامت خانواده" تبدیل می شود.

▶ این فرد مسئولیت استفاده از نتایج سر شماری جمعیت، شناسایی ترکیب جمعیت، غربالگری به منظور تعیین سطح سلامت آنان (سالم، دارای عامل خطر، بیمار) و ارائه بسته خدمات پیوست این دستور عمل را به خانوارهای تحت پوشش خود به عهده دارد.

▶ از مهمترین وظایف وی، تداوم دریافت خدمات توسط جمعیت تحت پوشش است.

مرکز سلامت جامعه برای ۳۰ تا ۵۰ هزار نفر
جمعیت

مدیر سلامت منطقه

کارشناس تغذیه و رژیم درمانی

پزشک عمومی (خانواده)

۱-۲ دندانپزشک

کارشناس سلامت روان و آسیب اجتماعی

آزمایشگاه

کاردان / کارشناس سلامت محیط و کار
۱ نفر برای ۳۰۰ واحد صنفی

ارجاع ۵ تا ۱۰٪ جمعیت به سطح دوم

وظایف تیم سلامت

- ▶ پزشک مسئولیت ارائه خدمات به موارد ارجاعی از سوی مراقبان سلامت خانواده را به عهده دارد .
- ▶ مسئولیت پیگیری و تداوم خدمات با مراقبان سلامت خانواده خواهد بود.
- ▶ نظارت و ارزیابی نحوه ارائه بسته خدمات سلامت توسط مراقبان سلامت خانواده، وظیفه پزشک است
- ▶ پزشک وظیفه دارد برای حفظ و ارتقای سلامت، برابر دستور عمل، فرد را به سایر ارائه دهندگان خدمات سلامت و سطوح بالاتر ارجاع دهد.

معاونت بهداشت

استاندارد نیروی مورد نیاز مرکز سلامت جامعه

استاندارد نیروی انسانی مورد نیاز برای مرکز سلامت جامعه با جمعیت تحت پوشش ۲۵ تا ۵۰ هزار نفر علاوه بر موارد مندرج در بند ۱ این ماده، به قرار زیر می باشد:

- کارشناس/کارشناس ارشد بهداشتی: ۱ نفر
- پزشک: ۲ نفر
- کارشناس/کارشناس ارشد تغذیه و رژیم درمانی: ۱ نفر
- کارشناس/کارشناس ارشد سلامت روان: ۱ نفر
- دندان پزشک (در صورت لزوم): ۱ یا ۲ نفر
- کاردان/کارشناس علوم آزمایشگاهی (در صورت لزوم): ۲ نفر
- پرستار: ۱ نفر
- پذیرش و آمار: ۱ نفر
- کاردان/کارشناس سلامت محیط و کار: ۱ نفر
- نگهبان/خدمتگذار: ۱ نفر

معاونت بهداشت



استاندارد نیروی مورد نیاز پایگاه

با جمعیت تحت پوشش ۱۲۵۰۰ نفر:

▶ کاردان/کارشناس مراقب سلامت خانواده :
۳ نفر (حداقل یکی و ترجیحاً دو نفر از آنها باید ماما باشد)

* علاوه بر ۳ نفر، یک نفر نیز به صورت اقتضایی در صورت ضرورت بکار گرفته خواهد شد.

معاونت بهداشت

